

14.06.2005

“Europa el poder i l'autoritat” (Raimon Obiols)

Avui

Si el vot que ha guanyat a França i als Països Baixos tingués una orientació inequívoca, les coses serien, a Europa, relativament senzilles. No és el cas: els nos han estat molt heterogenis (fruit, com ha escrit Habermas, de “sentiments ambivalents i motivacions barrejades”).

No és possible una resposta que doni satisfacció a posicions tan antagòniques com les dels comunistes i trotskistes francesos, d'una part dels altermundialistes i socialistes que s'han pronunciat pel no, de l'extrema dreta de Le Pen, de la dreta *sobiranista* de De Villiers o Pasqua; o bé, a Holanda, dels ultraliberals i dels populistes xenòfobs.

Què cal fer? Ni es pot seguir endavant com si res hagués passat, ni seria seriós donar per morta i enterrada la Constitució. El Consell Europeu del 16 i el 17 de juny ha de trobar una solució de compromís per sortir d'aquest aparent impàs. Si no es produeix es mantindrà la situació de confusió i creixerà la possibilitat d'una ofensiva intergovernamentalista i neoliberal, amb una sèrie de governs (el britànic al davant) proposant un *model anglosaxó* per a Europa. Més enllà, a mig termini, cap on anirà la UE? Cap enrere, vers una nova *devolution* de sobirania als Estats, amb noves duanes i nous proteccionismes, o la disgregació de la moneda única, com proposen les dretes *sobiranistes* i els populistes? Vers un *statu quo* que abandoni tota ambició d'integració política i mantingui Europa com un gran supermercat? O vers una nova passa endavant, cap a una major integració política i social?

Francament: aquesta darrera eventualitat, que han defensat els partidaris del no europeista, apareix, ara com ara, inviable. Però no es tracta de repetir ara una discussió, ni de caure en un pessimisme inactiu, sinó de decidir què hem de fer.

En els articles que es publiquen tractant d'explicar què ha passat hi trobem, sobretot, interpretacions sobre les causes (el *malaise* francès i la crisi comunitària holandesa, el divorci creixent entre el poble i els partits, la immigració i les deslocalitzacions, la por al futur, etc.). O bé comentaris sobre quins procediments cal emprar per ratificar (o per liquidar) la Constitució.

En general, se silencia o subvalora un aspecte cabdal, si es vol entendre què ha passat i efectuar un canvi de ruta.

Em refereixo a la pròpia feblesa del projecte europeu de la darrera dècada, la seva manca de força política, intel·lectual i simbòlica, l'excés d'ambició privada i el dèficit d'ambició pública dels seus dirigents.

Assenyalar amb el dit és de mala educació; però la gravetat del moment fa necessari dir que, d'ençà de Delors, tot ha anat cap avall a la Comissió i que, en un Consell sense lideratge, les coses no han anat millor. Pel que fa al Parlament, l'impuls cap a una Constitució més breu i comprensible es perdé en algun punt del camí, entre les pressions dels governs i les tergiversacions de Giscard... Hannah Arendt citava sovint la fórmula llatina "*potestas in populo, auctoritas in senatu*". A Europa hi ha el risc d'una situació amb pobles exercint un poder simplement punitiu (el no en un referèndum, el zàping en unes eleccions) i amb institucions d'escassa autoritat. Aquestes dues febleses creixen avui, alimentant-se recíprocament.

El problema essencial –feblesa de la política, manca d'idees i de lideratge, desconfiança del poble– ha estat plantejat amb cruïda, i cal una reacció per anar al fons de la qüestió, i provocar una reacció positiva en el mig termini.

La crisi europea actual té almenys l'avantatge de fer inevitables un debat europeu de fons i noves iniciatives polítiques transnacionals. Monnet deia que quan un problema no té solució, cal esforçar-se per canviar el context. Algunes coses a fer, en aquest sentit, són evidents: trobar la millor sortida institucional possible a la crisi actual, i sobretot construir veritables partits europeus, amb afiliació i congressos (els actuals són dispositius minimalistes i intergovernamentals), regenerar les pràctiques i els llenguatges de política.

Sols així el poder dels pobles podrà exercir-se d'una manera afirmativa, i les institucions recuperaran confiança. Si aquest canvi no es produís, seria per una lamentable inversió de la màxima gramsciana: no per "pessimisme de la raó i optimisme de la voluntat", sinó pel motiu contrari. Seria per un pessimisme de la voluntat individualista europea que, davant els drames del món actual, representaria una dimissió intolerable.

FONT: Parlament Europeu